

CO PISZĄ INNI? (PRZEGLĄD PRASY W 1959 R.)

WHAT DO OTHERS WRITE? (TRADE PRESS REVIEW IN 1959)

CO PISZA INNI ?

SCHLÄGEL und EISEN.

W numerze 4/1959 pisma "Schlägel und Eisen" znajdujemy kilka ciekawych informacji o węglu brunatnym i energetyce w NRF. Szczególną wymowę mają dla nas w zestawieniu dwie położone obok siebie krótkie informacje :

Pierwsza z nich mówi o fakcie, iż na hałdach leży obecnie w kopalniach 15 mln t. węgla kamiennego, a węgiel amerykański jest nadal na zachodzie tańszy od europejskiego dzięki bardzo niskim kosztom transportu przez ocean. Występuje również pewien nadmiar energii elektrycznej.

W sąsiedniej notatce znajdujemy informację o tym, iż w związku z wyczerpaniem się węgla brunatnego, w dotychczas pracujących odkrywkach powstaje groźba ograniczenia produkcji energii elektrycznej, co byłoby wielką szkodą dla gospodarki narodowej. Około 1/3 całej, wytwarzanej w elektrowniach użyteczności publicznej energii elektrycznej bazuje na węglu brunatnym. Ponieważ przed upływem 20 - 30 lat nie ma mowy o częściowym choćby zastąpieniu w szerszym zakresie energii elektrycznej z węgla brunatnego przez energię atomową, więc do roku 1965 prawie 80% dotychczasowej wydajności odkrywek trzeba będzie zastąpić wydobyciem z nowych kopalń odkrywkowych o głębokościach sięgających do 250 m, dotychczas bowiem wydobywano węgiel z odkrywek o głębokościach 50 - 80 m. Nawet bez zwiększenia tempa wydobycia trzeba będzie zająć większe obszary terenów użytkowych dla nowych odkrywek.

Brykiety z węgla brunatnego pokrywają około 14% zapotrzebowania ludności na paliwa stałe i w przeliczeniu na wydajność cieplną są o około 40% tańsze od innych rodzajów węgla. Nie ma też żadnych trudności z ich zbytem.

Co piszą w NRF o pracach Komitetu Współpracy Ekonomicznej Kraju Demokratycznej Ludowej ?

W czasopiśmie "Bergbauwissenschaften" Nr. 8/59 na str. 199 znajdujemy pod tytułem "Wschodnioeuropejska współpraca wymaga przesunięć" informację o ostatniej konferencji Komitetu.

Przytaczamy ją w skrócie :

"Omówiono otwarcie trudności w wykonaniu planu 5-letniego /1955-60/ w ZSRR i w innych krajach wschodnich. Należy oczekiwać, że po lepszym poznaniu możliwości i realnych warunków poszczególnych krajów współpraca zacznie teraz przynosić realne korzyści.

Współpraca opiera się na następujących założeniach :

1. Racjonalna eksploatacja surowców i inwestowanie tam gdzie jest to w warunkach miejscowych najkorzystniejsze.
2. Forsowne zmniejszanie różnorodności typów maszyn dla wyzyskania wszelkich korzyści, które daje produkcja wielkose - ryjna.
3. Koncentracja prowadzenia wszystkich prac i planów działalności doświadczalnej i rozwojowej, oraz kształcenia techników przy najgłówniejszych, w ramach całego bloku, odpowiednich centrach przemysłowych.
4. Współpraca w rozwijaniu gospodarki krajów słabiej rozwiniętych.

Ponieważ większość trudności powstaje tam gdzie występują "wąskie gardła surowcowe" największe wysiłki koncentrują się na tym odcinku. Między innymi ustalono :

1. NRD otrzymała zadanie maksymalnej rozbudowy przemysłu chemicznego na bazie węgla brunatnego. Należy wykorzystać rosyjskie doświadczenia umożliwiające otrzymanie z węgla brunatnego koksu i gazu. Nadzieje wiązane z tym przemysłem są tak wielkie, że myśli się o budowie siłowni atomowych dla wyeliminowania zużycia węgla brunatnego przez energię jądrową. Równocześnie rurociąg naftowy ZSRR - NRD ma stanowić podstawę rozwoju na wielką skalę syntezy paliw z mieszanek ropy i smoły węglowej.
2. Na Węgrzech i w NRD w związku ze słabością bazy surowcowej nie będzie się rozwijać przemysł hutniczy. Będzie on natomiast nadal rozwijał się w Polsce i Czechosłowacji.
3. Zrezygnuje się w NRD z kopalni węgla kamiennego w Zwickau w związku z budową licznych kopalń w Polsce.
4. NRD nie będzie produkować walcarek i pras ciężkich. Produkcję tę bierze na siebie ZSRR.
5. Polska rezygnuje z produkcji maszyn wydobywczych do węgla brunatnego i generatorów prądu /?/.
6. Bardzo dokładnie ustala się typy samochodów, statków, obrabiarek i tp., które będą produkowane w poszczególnych krajach.
7. Jedynym krajem, który sam produkować będzie prawie wszystkie maszyny jest ZSRR."

W numerze 8/1959 pisma "Bergbauwissenschaften " znajdujemy informację o tym, iż krajowy austriacki węgiel brunatny pomimo obniżki cen węgla kamiennego na rynku europejskim nadal skutecznie konkuruje z importowanym węglem kamiennym, a nawet szeregiem siłowni przedstawia się ostatnio na opalanie węglem brunatnym. W 1958 r. krajowe wydobycie węgla kamiennego zmniejszyło

- 79 -

się o ok. 15% w porównaniu z 1957 r. Natomiast w węglu brunatnym spadek wyniósł tylko ok. 5%.

Gorsza sytuacja wytwarza się na odcinku konkurencji gazu ziemnego i oleju opałowego. Paliwa te są tańsze od węgla. Np. 1 mil kcal z gazu ziemnego kosztuje 68 szylingów, a z oleju opałowego jest jeszcze tańszy. Jedynie niepewność co do dalszego rozwoju sytuacji sprawia, że użytkownicy niechętnie ryzykują kosztowną przebudowę urządzeń na olej opałowy.

Aby wytrzymać konkurencję z tymi paliwami przemysł węgla brunatnego będzie musiał włożyć dużo wysiłku w obniżenie kosztów wydobycia drogą inwestycji racjonalizatorskich.

W miesięczniku "Ugoł" Nr. 3 i 5/1959 w artykułach o kierunkach rozwoju technicznego przemysłu węglowego na lata 1959 - 1965 znajdujemy między innymi następujące zalecenie dla kopalnictwa odkrywkowego i przetwórstwa węgla brunatnego :

1. Podnieść wydajność na jednego pracownika do 350 ton na miesiąc, czyli więcej niż półtora raza w porównaniu z rokiem 1958. /tyle wynosi obecnie w NRF/.
2. Włączyć do eksploatacji w pierwszej kolejności złoża w tych okręgach gdzie występują wielkie zasoby w korzystnych warunkach i gdzie na ich bazie może się rozwinąć energetyka i energochłonne gałęzie przemysłu.
3. W korzystnych warunkach projektować i budować odkrywki o wydajnościach rocznych 15 - 25 mil. ton/rok i z okresem pracy 30 - 50 lat, w warunkach gorszych natomiast o wydajnościach 3 - 5 mil ton/rok. Duże odkrywki wprowadzać do eksploatacji stopniowo.
4. Tam gdzie występują niewielkie zasoby węgla budować odkrywki o małej wydajności /1 - 1,5 mil ton /rok/ z krótkim okresem pracy i przy zastosowaniu ruchomego wyposażenia.
5. Wprowadzić brykietowanie młodego węgla brunatnego bez lepiszcza. Omówiono również obszernie problematykę i kierunki rozwoju maszyn wydobywczych i transportu w kopalniach odkrywkowych.

Stosunek przemysłowy nadkładu do węgla w eksploatowanych odkrywkach wynosić będzie 3 - 16 m³/to.

Głównym basenem wydobycia węgla brunatnego jest basen podmoskiewski. Nowe odkrycia gazu i ropy naftowej, oraz stosunkowo wysokie koszty eksploatacji spowodowały, że w latach 1958-65 wydobycie węgla brunatnego w tym zagłębiu ma zmaleć o 12 mln t. W powyższym okresie ogólny udział węgla w bilansie energetycznym kraju spada z 60 do 43 %, pomimo zwiększenia wydobycia ogólnego z 500 na 612 mln t. Udział gazu i ropy naftowej rośnie tymczasem z 31 na 51 % dzięki wzrostowi produkcji gazu z

- 80 -

30 mld m³ na 150 mld m³ i ropy ze 113 mln t. na 240 mln t.
Nie bez lekkiej ironii stwierdzono, iż popularne do niedawna twierdzenia w myśl których ropa naftowa i gaz to paliwa t.zw. szlachetne i że marnotrawstwem jest ich spalanie w siłowniach, zostały dzięki odkryciom geologicznym obalone.

1959 - 2019 60 lat czasopisma „Górnictwo Odkrywkowe”